

manent reliquiae peccati, etiam ideo de lege docendi sunt, ut crescat in eis poenitentia.

L.

Singulare testimonium est ostendens solius ecclesiae doctrinam veram et diuinam esse et solam ecclesiam esse caetum Deo placentem, quod tantum in ea [D 3v:] semper mansit et manet incorrupta vox legis. Nam ethnici manifestos errores receperunt pugnantes cum lege, vt a tota prima tabula horribili audacia plurimae gentes discesserunt conficta Deorum portentosa multitudo et inuocatione mortuorum hominum et magna varietate cultuum, quos instituerunt contra expressum Dei verbum. A quinto mactatione humanarum hostiarum et spectaculis gladiatorum. A sexto tetra et horrenda confusione libidinum, quas et hodie Mahometistae approbant.

LI.

Concinna est veterum interpretatio, qui cum Paulus inquit legem per manum mediatoris datam esse⁸⁸ intelligunt ipsum Filium Dei λόγον aeterni Patris fuisse oratorem ad populum dicentem verba legis, qui ipse postea in humana natura inquit: „Non veni soluere legem, sed implere.“⁸⁹ Hic cum diserte dicat se legem non soluere, id est tollere seu destruere seu abolere, sed stabilire potius et confirmare, nequaquam existimandum est legem moralem extinctam esse, etiamsi credentes sunt liberati a lege, id est a reatu et condemnatione legis. Manet enim obligatio ad obedientiam et lex perpetuo in omnibus hominibus accusat peccatum.

LII.

Falsa est imaginatio pharisaeorum, Pelagij,⁹⁰ monachorum, qui fingunt homines in hac naturae immundicie satisfacere legi, quia lex non tantum de disciplina externa concionatur, sed integrum et perfectam obedientiam requirit, quam nemo habere potest ante resuscitationem ex morte et secuturam glorificationem ecclesiae in coelesti consuetudine. Insulsum est etiam, quod papistae dicunt, legem tantum de actionibus concionari non de defectibus in natura, qui sunt tristissima vulnera, videlicet carere luce Dei, fluctua-

⁸⁸ Vgl. Gal 3,19.

⁸⁹ Mt 5,17.

⁹⁰ Der seit ca. 400 in Rom wirkende Mönch Pelagius vertrat gegen Augustin den freien Willen und das Vermögen des Menschen zum Guten wie zum Bösen und lehnte die Erbsünde ab. Dies führte 411–431 zum sog. „pelagianischen Streit“. Vgl. Gerald Bonner, Art. Pelagius/Pelagianischer Streit, in: TRE 26 (1996), 176–185.